

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК ПАРТІЙНОЇ ПЕРІОДИКИ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ (КІНЕЦЬ ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТ.)

ГЕОРГІЄВСЬКА Вікторія,

канд. наук із соц. комунік., доц.,

Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, вул. Мельникова, 36/1, м. Київ, 04119, Україна,
email: v.georgiievaska@gmail.com

Розглядаються становлення і розвиток партійної періодики на Західній Україні з кінця ХІХ ст., тобто після виникнення Русько-Української радикальної партії у 1890 р. Мета дослідження – з'ясувати проблемно-тематичний контент української партійної преси на Галичині кінця ХІХ – початку ХХ ст., а також визначити в цьому руслі засади об'єднувального характеру. Об'єктом аналізу стали партійні періодичні видання, зокрема «Народ» (Коломия, Львів, 1891–1895), вісник літератури, історії і фольклору «Житє і слово» (Львів, 1894–1897), радикальний політичний часопис «Громадський голос» (Львів, із 1895 р.) та ін., що стояли на ґрунті РУП або ж були її безпосередніми органами. Методи аналізу змісту, порівняння та узагальнення дали можливість визначити основні напрямки партійної діяльності РУП на межі ХІХ–ХХ ст., простежити втілення цих ідей у публікаціях програмового, суспільно-політичного, літературно-критичного та інших спрямувань. Констатовано, що активну участь у всіх зазначених часописах брали М. Драгоманов, І. Франко, М. Павлик, В. Будзиновський та ін. Серед основних завдань такої преси: пробудження народу, поширення політичного радикалізму, боротьба за політичні ідеали свободи й справедливості.

Ключові слова: партійна періодика, проблемно-тематичний контент, авторський колектив, політичний радикалізм.

Вступ. Історія становлення української політичної думки, виникнення та функціонування партій, створення їх періодичних органів неодноразово знаходили відображення в науковій літературі – найчастіше історичного та політологічного змісту. Не оминула цього питання й історія української журналістики. Зокрема в працях (монографічного й навчального характеру) А. Животка, М. Нечиталоюка, І. Михайлина, С. Костя, Л. Сніцарчук, М. Романюка, І. Крупського, Н. Сидоренко та ін. відображено фрагменти розвитку партійних осередків українських демократів – спочатку на Західній, а потім і на Східній Україні.

Авторитетним джерелом, де описано основний контент партійної періодики на початковому етапі її виникнення, варто вважати кількатомне історико-бібліографічне дослідження «Українська преса в Україні та світі ХІХ–ХХ ст.» [1]. Тут зафіксовано кілька десятків часописів – «пресові трибуни» для обговорення назрілих радикальних питань, що мали стати каталізатором громадського життя галичан, буковинців, українців із Наддніпрянщини. Як указує Л. Сніцарчук, «суттєво спричинилися до формування національно-політичної свідомості українства основні політичні сили – радикальні, соціал-демократичні, національні, москвофільські, що активно розвивали свою діяльність на галицьких теренах. Корпус громадсько-політичної преси збагатився у досліджувані роки (1891–1905 рр. – В. Г.) на 28 часописів, більшість яких позиціонувалась у суспільстві як друковане опертя українських політичних партій та рухів» [2, с. 16].

Саме наприкінці 1890 р. було започатковано Русько-Українську радикальну партію (РУП; згодом перейменована в Українську радикальну партію – УРП) на Галичині, що дала поштовх зародженню українського партійного руху, виробленню програм консолідації народу під партійними прапорами, а також увиразненню функцій агітації та пропаганди, що покладалися на партійну пресу.

Мета цього дослідження – з'ясувати проблемно-тематичний контент української партійної преси на Галичині кінця ХІХ – початку ХХ ст., а також визначити в

© Георгієвська В., 2016

цьому руслі засади об'єднуючого характеру. *Об'єктом* дослідження стали партійні періодичні видання, зокрема «письмо політичне, літературне і наукове для руських селян і міщан» «Народ» (Коломия, Львів, 1891–1895), вісник літератури, історії і фольклору «Жите і слово» (Львів, 1894–1897), «газета для руського народу; радикальна політична часопись» «Громадський голос» (Львів, з 1895 р.) та ін., що стояли на ґрунті РУП або ж були її безпосередніми органами.

Методи дослідження. Опрацювання історико-бібліографічних джерел та бібліотечних каталогів (електронних і карткових, зокрема Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського) дозволило знайти низку часописів, що мали приналежність до РУП («Народ», «Жите і слово», «Громада», «Праця» тощо). Методи аналізу змісту, порівняння та узагальнення дали можливість визначити основні напрямки партійної діяльності РУП на межі ХІХ – ХХ ст.

Результати й обговорення. Про шляхи створення РУП як першої народної партії американський дослідник М. Стахів писав, що вона була «в модерний спосіб організованою», «опертою на повній упорядкованій програмі політичній, соціально-економічній і культурній», була масовою у прагненні «добитися національно-державного і соціального визволення українського народу» [3, с. 34]. Цю позицію підкреслюють також сучасні українські політологи, зважаючи на низку передбачених партійною програмою заходів, спрямованих на «забезпечення рівноправності і вільного поступу українського народу в усіх галузях життя», впровадження загального та рівного виборчого права, створення «окремої політичної території з українських частин Галичини та Буковини» [4, с. 80].

Із початком діяльності РУП на українських землях постало питання про створення партійних органів; ними стали часописи «Народ» і «Хлібороб», що редагувались І. Франком, М. Павликом, І. Герасимовичем, С. Даниловичем та іншими прихильниками ідей «оборони наших бідних хліборобів», «справедливості й добра простого народу».

Для ознайомлення з поточним життям тут існували рубрики «З ради державної», «Сейм краєвий», «Дрібні вісти», «Вісти з краю і світа», «Справи просвітні»; друкувались белетристика, критика й бібліографія, дописи та кореспонденції про політичні та духовні справи.

Скажімо, на шпальтах журналу «Народ» опубліковано чимало матеріалів у рубриках «Політика краєва і загранична», «Справи суспільно-економічні», «Полеміка й дописи», «Політичні нотатки», «Дрібні вісти», «Політично-суспільні вісти». Авторитетними авторами журналу були І. Франко, М. Павлик, М. Ганкевич, Н. Кобринська, В. Будзиновський, М. Драгоманов, Леся Українка та ін.

Варто звернути увагу й на той факт, що досі І. Франко – публіцист, полеміст, політик, редактор – не поцінований в Україні вичерпно в науковому осмисленні його спадщини. Хоча праці І. Франка (художні, публіцистичні, наукові, літературно-критичні та ін.) вийшли під егідою Академії наук України в 50 томах (1976–1986), проте дослідники не раз зазначали, що набуток митця й ученого вдвічі більший і заслуговує принаймні на 100 томів. Потрібно наголосити, що зібрання творів з'явилося у радянську епоху, тому чимало «ідеологічно не форматних» фактів, міркувань чи навіть окремих публікацій Каменяра «не вписалися» в радянське потрактування національно-політичних поглядів І. Франка. Це стосується і багатьох статей, опублікованих у «Народі», «Хліборобі», «Громадському голосі», «Жите і слові», «Літературно-науковому віснику» та інших періодичних джерелах [5]. Зокрема це полеміка «між своїми»: І. Франком і Лесею Українкою про завдання й рушійні сили радикального руху на Західній та Східній Україні (статті «З кінцем року», «Не так ті вороги, як добрії люди», «Коли не по конях, так по оглоблях»). І це не випадковість, адже спочатку діяльність РУП тлумачилася в академічному виданні творів І. Франка як така, що протистояла «українському буржуазному націоналізму»;

після розколу партії на початку ХХ ст., зазначено в коментарях до т. 45, вона «переродилась у буржуазно-націоналістичну» (с. 534).

Уже в нову добу робилися спроби запропонувати читачеві «маловідомі, призабуті, а для багатьох невідомі» твори І. Франка. Зокрема до літературно-художнього видання «Мозаїка» (упорядники – З. Франко, М. Василенко) увійшли такі публікації: «З новим роком», «З кінцем року», «Український і галицький радикалізм», «Коли не по конях, так по оглоблях», «Ukraina irredenta» Ю. Бачинського», «Двоязичність і дволичність», «Соціалізм і соціал-демократизм», більшість яких була надрукована на шпальтах журналу «Житє і слово» [6].

Недооціненими досі на науково-публіцистичній ниві залишаються й інші однодумці І. Франка – автори часописів «Народ», «Хлібороб», «Громадський голос» та ін. Зокрема в «Народі» опубліковано статті М. Драгоманова («Неполітична політика», «Замітки і запити про руські справи», «Українська штунда й мудрагелі нашої хати», шість подач матеріалу «Чудацькі думки», «Для починаючих фольклористів на Україні», «В справі Угорської Русі», Австро-руські спомини», «Листи на Наддніпрянську Україну»), М. Павлика («Нова еволюція серед москвофілів», «На чужім празнику», «Загальне голосованє в Галичині», «Независимість?», «На новім полі», «Слівце нашим протекторам», «Соціал-демократична «нова ера»?», «Радикальна партія і свято першого мая»), І. Франка («Віче коломийське», «Політичний огляд», «Проекти і здобутки», «Російські соціалдемократи», «З поля фольклору», «Етимологія і фонетика в южноруській літературі», «В поті чола (образки з життя робучого люду)», «Альманах чи газета?» та ін.).

Леся Українка (здебільшого під псевдонімом Н.С.Ж.) надрукувала на шпальтах галицького радикального журналу сатиричні вірші «Пророчий сон патріота» (із посвятою редакторів «Буковини») та «Безпардонний» патріотизм», цикл «Невільничі пісні», кілька подач «Волинських образків», рецензію «Беседа», часопись баптистів».

Н. Кобринська виступила з публікацією «В справі жіночої петиції до ради державної», М. Ганкевич написав матеріали «Ще про справу жіночу», «З життя лівівської академічної молодіжі», дискусійні статті подавав В. Будзиновський («Не в пору Рутенство» – з продовженням), огляди друкували В. Охримович («Вражіння з Угорської Русі») і Лев Турбацький («Русини в Америці»). Серед інших авторів – П. Вартовий (псевдонім Б. Грінченка), Мих. Андрійко (з Чернігова), А. Камінський, Є. Левицький, Г. Долинський, Д. Пирч та ін. Трапляються також псевдоніми: Л. (із Полтавщини, публікація «Релігійний дур на Україні»), L. S. («Допись із України»), Радикал (про еміграцію в Бразилію) тощо.

Але чи не найважливішою постаттю в українському радикальному русі був М. Драгоманов. Саме йому було присвячено кілька номерів у 1895 р.: два з них приурочені 30-літньому ювілеєві літературно-наукової та громадської праці українського діяча (№ 1/2, 3/4), а в останніх номерах (№ 12–17) друкувалися некрологи, надгробні промови, посмертні пошанування, телеграми, відгуки з європейських часописів, листування (М. Павлик і М. Драгоманов), аналіз окремих праць публіциста й політика.

Виступаючи з нагоди ювілею М. Драгоманова, І. Франко наголосив на кількох важливих для української культури та історії пріоритетах: «Народ, що не шанує своїх великих людей, не вартий зватися освіченим народом...»; Драгоманов для своїх земляків «більше, як заслужений чоловік», адже в ньому шанували «друга, вчителя, провідника», він став «в великій пригоді нашому поколінню» (1895. – № 1/2. – С. 7). Друкованим словом і листами впливав публіцист на молоде покоління, він указував «інший, ширший світ поза тісними межами нашої Галичини», пояснював, «якої праці та якої любові чекає від нас наш народ...». Досить образно І. Франко показав діяльність українського політичного емігранта, наголошуючи, що його думки, «щораз запустивши корінь, не гинуть, а ростуть і кореняться чимраз далі; вони

мов той квас, котрого крішка вкинена до тіста, будить в нім внутрішню працю, котра поти йде, поки все тісто не прокисне...» (с. 10).

На ювілеї М. Драгоманова називали «українським радикалом з переконання», пояснюючи всі ті настанови й уроки, які він подавав насамперед галичанам. Дякуючи за привітання, літератор, у свою чергу, пояснював: Галичина, як і Полтавщина, – його «духова родина». Він був удячний за «грунт і створення гурту»; «як чоловік партії», був радий за підтримку, бо «не зостався зовсім емігрантом безґрунтовним, і тілом, і духом». Найбільше дякував селянам радикальної партії, які «одчинили свою душу для передових європейських думок»; при цьому М. Драгоманов вірив у «дуже велику силу радикального руху в Галичині, що прилучилась до всесвітнього поступового руху» (1895. – № 3/4. – С. 45).

Уже в червневому номері редакція журналу «Народ» сповіщала про «невимовно страшний удар» для співробітників часопису, радикальної партії та всього «руско-українського народу»: 20 червня (2 липня за новим стилем) 1895 р. відійшов у інші світи М. Драгоманов. На титульній сторінці зазначено: «Не стало того, хто збудив Русинів-Українців до нового життя, у чиїх руках були усі нитки нового українського руху в Росії і Австро-Угорщині, хто тому рухови давав напрямок і товк, хто міцно підтримував его і беріг від манівців – не стало керманича руско-українського народу, его розуму і совісти» (1895. – № 12).

На «спомин» «Громади», яку видавав М. Драгоманов у Женеві, вийшов у Коломиї однойменний «часопис для робучого народу» (1896–1897) за редакцією К. Трильовського. Звертаючись до «робітників духу», які б допомогли своїми дописами, редакція наголошувала: «Кожде і найменше зерно – впаде на урожайну рілю і дасть сторичний плід» (1896. – Ч. 1); а якраз у річницю смерті великого українця підкреслювалася ідея: «Хай на його місце бодай сотка горячих завзятих робітників хоч і з меншим талантом стане!».

На сторінках коломийської «Громади» надруковано поезію і прозу Т. Шевченка та І. Франка («Свинська конституція», «П'яниця»). Чимало публікацій присвячено виборам, «руху виборчому» (звернення «Браття Виборці!», «По виборах тощо»), діяльності соціал-демократичних партій у Європі (Угорщина, Австрія, Німеччина), звітам із крайового з'їзду Радикальної партії. Зокрема зазначалося, що з'їзд ухвалив ширити «Громадський голос» як партійний орган, «Громаду», «Жите і слово», «Хлопську бібліотеку». В іншому матеріалі подано заклики: «Не дайте упасти газетам, що стають в вашій обороні» (1896. – Ч. 3), передавати їх «від хати до хати і від громади до громади!»; тут згадано такі часописи, окрім уже зазначених: львівські польськомовні «Nowy Robotnik» і «Przyjacieli ludu». В одному з оглядів також важливо була думка: «Радикальна партія в коломийському повіті не спить, а працює кільки стає сил» (1897. – Ч. 1).

«Радикальний спосіб» суспільної діяльності відстоювала і редакція народної газети «Праця» (Чернівці, 1897) за редакцією В. Будзиновського. «Буковинським мужикам» як основній читацькій аудиторії, адресувалися художні твори М. Конопницької («Мужицька пісня»), І. Франка («Хлібороб», «Веснянка»), С. Руданського («Згуба душі»), О. Маковея («Оферма»), В. Стефаніка («Виводини з села», «У корчмі», «Сама самісінька», «Синя книжечка»); деякі подано під криптонімами С. і С...), І. Бажанського («Розлука») та ін. Друкувалися статті й кореспонденції: «Куда діваються наші гроші?», «Екзекуції», «Поміч для мужиків», «В читальні», «Сила рільничого страйку», «Як пани багатіли», «Годі кричати, треба доказати!», «І з нашої біди користають!», «Зміна правительства» тощо.

У грудневому числі (1897. – Ч. 17) редакція «Праці» повідомила про «сполучення» з народною газетою «Громадський голос» у Львові, де мали «писати і про буковинські справи». У передовій статті пояснювалося, що обидві газети «заступають справи мужиків в спосіб радикальний. Радикальний є той спосіб, котрий добирає ся

аж до *кореня* лиха, хоче его вирвати з *коренем* так, щоби лихо не могло назад розрости ся, як дерево не підросне, коли его з коренем з землі вирвеш». Таким чином ішла агітація «боронити свої справи в радикальний спосіб», записуватися до радикальної партії, читати радикальну пресу (її орган – «Громадський голос»), вчитися «мужицької політики» («Маємо вже кілька повітів, де весь нарід записав ся до радикалів»). А для цього потрібна газета, «щоби могли між собою порозуміти ся всі ті, котрі належать до партії».

Слід згадати й про інші часописи радикального спрямування на Західній Україні кінця XIX ст.: «Хлібороб» (Львів, Коломия, 1891–1895), «Громадський голос» (Львів, 1892–1939 з перервами), «Радикал» (Львів, 1895–1896), «Robitnyk» (Львів, 1897) та ін.

До всіх цих видань – як співробітник чи автор – був причетний І. Франко. Важлива і його публіцистична та політична місія у львівському віснику «Жите і слово» (1894–1897; офіційно видавала Ольга Франко, за редакцію відповідав др. І. Франко), програма і назва якого були визначені «під впливом» М. Драгоманова. Хоча редакція не вважала за необхідне робити журнал «офіціальним органом» РУП, але декларувала часопис як «трибуну, доступну для всіх прихильників поступу народу». На шпальтах цього видання подано чимало історико-літературних, наукових, суспільно-політичних та інших публікацій, авторами яких були й галичани (І. Франко, А. Чайківський, В. Загайкевич, В. Щурат, М. Павлик), і наддніпрянці (М. Драгоманов, П. Грабовський, М. Кюцюбинський, А. Кримський, Леся Українка, С. Єфремов та ін.).

Редакція розглядала часопис як трибуну на ґрунті РУП, визначала потреби «русько-української нації», вела суспільно-політичні справи з огляду на толерантність, самобутність, окремішність українського народу. Коли вже на другий рік після появи журналу виникли фінансові проблеми («значний дефіцит»), постало питання про припинення видання, в «Оповідці» все ж було наголошено: «... Конче потрібний є орган, котрий би і серед інтелігенції ширив та піддержував незалежні, критичні погляди, бодрість духа, віру в наші сили народі... Всі відчувають потребу видання незалежного, політично-наукового, о ширшім закромі і поважнім тоні, котре би не вдаючи ся в щоденну агітацію політичну, пояснювало явища нашого політичного і суспільного життя з ширшого становища, видання, котре би злучувало європейські поступові ідеї з потребами русько-української нації, хлопської нації, видання стоячого на ґрунті програми русько-української радикальної партії» (1895. – Кн. 6. – С. 485–486).

На цій підставі було зроблено огляд попереднього партійного органу «Радикал», підкреслено основні політичні принципи: зорганізувати в «боеву політичну армію руський народ» («кляса мужицька»), поширювати політичний радикалізм, сповідувати в «публіцистичній роботі» соборні принципи («Галицькій Русі прийде ся помогти Україні вибороти собі волю») та демократичні засади.

«Жите і слово» акцентувало увагу на світових, зокрема європейських, літературно-духовних і суспільно-політичних традиціях. Тут друкувалися твори Фірдоусі, Софокла, Е. Ожешко, М. Чернишевського, Е. Золя, В. Гюго, К. Рилеєва; високу вартість мали й публікації українських авторів: Лесі Українки, Одарки Романової, Уляни Кравченко, І. Франка, О. Маковея, Б. Грінченка та ін. Читачі журналу могли ознайомитися з нарисами й оглядами, статтями й кореспонденціями П. Грабовського (портрети М. Чернишевського, Н. Сигиди, М. Михайлова), Г. Стрипського («Угорські русини і словаки в Америці»), М. Драгоманова («Русини в Revue Britanique»), А. Чайківського («Причинок до історії руського народного театру»), І. Франка («Поступ славістики на Віденському університеті») та ін. Про справи політичні й суспільні писали Р. Ярославич («Поляки і русини»), І. Франко («Соціалізм і соціал-демократизм», «Зміна системи», «Як я став «казеним радикалом», «Полі-

тичний огляд»), В. Гнатюк («Угорська мізерія»), а також І. Голубкевич, М. Павлик, Номо та ін. Низку важливих ідей подано в опублікованому листуванні українських діячів та історичних дослідженнях.

Дискусії розгорнулися щодо призначення й мети партійної діяльності, згуртування й цілеспрямування народних мас, розуміння «нової ери» та досвіду московфільства. Ключовою постаттю тут виступав І. Франко, який полемізував із Лесею Українкою, Ю. Бачинським (з приводу положень праці «Ukraina irredenta»), С. Смаль-Стоцьким («Реалісти чи кар'єристи»), обстоюючи народне відродження, знаходження українського національного ідеалу, прояви національного почуття й свідомості. Саме в статті «З кінцем року» І. Франко наголошував на основних засадах радикального руху в Галичині: це «прикладання поступових думок до роботи серед народа», його організація до боротьби за політичні ідеали свободи й справедливості [6, с. 227]. Варто наголосити на думці, висловленій проф. С. Костем: «Західноукраїнська преса завжди була не лише дзеркалом життя, а й совістю і свідомістю народу. Вона була частиною його культури духовної і політичної» [7, с. 13].

Висновки. На багатьох публікаціях, що друкувалися на сторінках радикальної преси в Галичині наприкінці XIX – на початку XX ст., позначилося загальне спрямування – освідомлювати народ, щоб «радикалізм пустив коріння між народом», пробуджувати націю. «Духовним батьком» національно-політичних трансформацій на Західній Україні був М. Драгоманов, з ідеями та задумами якого пов'язувались і діяльність РУП, і редакційна політика партійних видань («Народ», «Хлібороб», «Радикальний голос», «Радикал», «Громада», «Праця» та ін.). Та основним «двигуном» літературно-наукового, агітаційно-роз'яснювального руху, поширення значного масиву «радикальної культури» був І. Франко – як письменник, дослідник, редактор, публіцист. У контексті творення нового «русько-українського публічного простору» (яким була і радикальна преса), як наголошував історик Я. Грицак, Каменяр здобув не лише символічний капітал «національного поета-генія-пророка»; він став «символом динамічної модерної культури» [8, с. 439].

Необхідно визнати, що в історії української журналістики партійна преса та її творці – редактори, публіцисти, видавці, дописувачі – залишаються актуальним джерелом для пошуку нових імен, значущих ідей, гідних свого часу публікацій. Це стосується праць І. Франка, М. Драгоманова, М. Павлика, В. Гнатюка, М. Ганкевича та інших провідних авторів радикальної журналістики на Західній Україні.

1. *Українська преса в Україні та світі XIX–XX ст. : іст.-бібліограф. дослідження / уклад.: М. В. Галушко, М. М. Романюк (керівник проекту), Л. В. Сніцарчук. – Львів, 2008–2014. – Т. 1–4.*

2. *Сніцарчук Л. Українська преса 1891–1905 рр.: «Збудити і з'єднати нашу надпартію, якій на ім'я нація!» / Лідія Сніцарчук // Там само. – Львів, 2009. – Т. 2. – С. 3–43.*

3. *Стахів М. Українські політичні партії у соціологічному насвітленні / др. Матвій Стахів. – Нью Йорк ; Детройт ; Скрантон, 1954. – 104 с.*

4. *Український вибір: політичні системи XX століття і пошук власної моделі суспільного розвитку / В. Ф. Солдатенко (керівник). – К. : Парламентське вид-во, 2007. – 576 с.*

5. *Довідковий том до збір. тв. у 50-ти томах Івана Франка / упор. : О. Я. Безпальчук та ін. – К. : Наук. думка, 1988. – 328 с.*

6. *Франко І. Мозаїка : із творів, що не ввійшли до збір. тв. у 50 т. / Іван Франко ; упор.: З. Т. Франко, М. Г. Василенко. – Львів : Каменяр, 2001. – 434 с.*

7. *Кость С. Історія української журналістики : (західноукраїнська преса першої половини XX ст. : ідейно-концептуальні засади, періодизація) / Степан Кость. – Львів, 2008. – 272 с.*

8. *Грицак Я. Пророк у своїй вітчизні. Франко та його спільнота / Ярослав Грицак. – К. : Критика, 2006. – 631 с.*

UDC 007 : 304 : 070

Formation and genesis of Party periodicals in the Western Ukraine (the end of XIX – the beginning of the XX centuries)**Georgiievskia Viktoriia**, PhD (Social Communications),

Taras Shevchenko National University of Kyiv, The Institute of Journalism, 36/1, Melnykova St., Kyiv, 04119, Ukraine, e-mail: v.georgiievskia@gmail.com

The article deals with the processes of formation and genesis of party periodicals in the Western Ukraine since the end of the XIX century, after the appearance of Rusko-Ukrainian radical party (RUP) in 1890. The aim of the research is to find out the problematic and thematic content of the Galician party periodicals from the end of the XIX till the beginning of the XX centuries, as well as to define principles of unifying character in this aspect. Party media (such as «People / Narod» (Kolomyia, Lviv, 1891–1895), bulletin of literature, history and folklore «The Life and the Word / Zhite i slovo» (Lviv, 1894–1897), radical political magazine «Public Voice / Hromadsky holos» (Lviv, since 1895), and others, which took the platform of RUP or had been its direct organs) are the main objects of the analyses. The methods of content analysis, comparison and generalization gave an opportunity to define basic directions of party activity of RUP on the verge of XIX and XX centuries, to observe implementation of these ideas in the publications of social and political, literary and critical and other orientations. M. Drahomanov, I. Franko, M. Pavlyk, V. Budzynoskyj and others took an active part in all mentioned periodicals. Awakening of people, distribution of political radicalism, fight for political ideals of freedom and justice are among the basic tasks of such press.

Key words: party periodicals, problematic and thematic content, authors' body, political radicalism.

Становление и развитие партийной периодики на Западной Украине (конец XIX – начало XX вв.)**Георгиевская Виктория**

В статье рассматриваются процессы становления и развития партийной периодики на Западной Украине с конца XIX в., то есть после возникновения Русско-Украинской радикальной партии в 1890 г. Цель исследования – определить проблемно-тематический контент украинской партийной прессы в Галиции конца XIX – начала XX вв., а также выяснить в этом русле принципы объединяющего характера. Объектом анализа избраны партийные периодические издания, в частности «Народ» (Коломыя, Львов, 1891–1895), вестник литературы, истории и фольклора «Житє і слово» (Львов, 1894–1897), радикальный политический журнал «Громадський голос» (Львов, с 1895 г.) и др., которые стояли на почве РУП или же были ее непосредственными органами. Методы анализа содержания, сравнения и обобщения позволили определить основные направления партийной деятельности РУП на рубеже XIX–XX вв., проследить воплощение данных идей в публикациях програтмного, общественно-политического, литературно-критического и других направлений. Констатировано, что активное участие во всех указанных изданиях принимали М. Драгоманов, И. Франко, М. Павлик, В. Будзиновский и др. Среди основных задач партийной прессы: пробуждение народа, распространение политического радикализма, борьба за политические идеалы свободы и справедливости.

Ключевые слова: партийная пресса, проблемно-тематический контент, авторский коллектив, политический радикализм.

1. *Ukrainian Press in Ukraine and in the world in XIX–XX centuries : historical and bibliographical research / comp. by M. V. Halushko, M. M. Romaniuk (chief of the project), L. V. Snitsarchuk. – Lviv, 2008–2014. – Vol. 1–4.*

2. *Snitsarchuk L. Ukrainian press in 1891–1905: «To awaken and connect our superparty whose name is nation!» / Lidiya Snitsarchuk // Ibid. – Lviv, 2009. – Vol. 2. – P. 3–43.*

3. *Stachiw M. Ukrainian political parties in the light of Sociology / Matthew Stachiw. – New York ; Ditroit ; Scranton, 1954. – 104 p.*

4. *Ukrainian choice: political systems of the XX century and search of the own model of the community development / V. Ph. Soldatenko (chief). – Kyiv : Parlamentske vydavnytvo, 2007. – 576 p.*

5. *Reference volume to the Collected works of Ivan Franko in 50 volumes / comp. by O. Ya. Bezpалcha and others. – Kyiv : Naukova dumka, 1988. – 328 p.*

6. *Franko I. Mosaics : from works which were not included to the Collected works in 50 volumes / Ivan Franko ; comp. by Z. T. Franko, M. H. Vasylenko. – Lviv : Kamieniar, 2001. – 434 p.*

7. *Kost' S. History of the Ukrainian Journalism : (periodicals of the Western Ukraine of the first half of the XX century: ideological and conceptual principles, division into periods) / Stepan Kost'. – Lviv, 2008. – 272 p.*

8. *Hrytsak Ya. A Prophet in His Country. Franko and the Community / Yaroslav Hrytsak. – Kyiv : Krytyka, 2006. – 631 p.*

Стаття надійшла до редакції 13.01.2016